

Seat No. : _____

FA-91
March-2007
Sanskrit (Subsidiary)
Paper-II

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

१. (अ) नीचेनामांथी गमे ते भे नो अनुवाह करो. (१२)
1. (A) Translate any **two** of the following : (12)
- (१) अप्राक्षं च - भद्र ! को नामायमुत्सवः किमर्थं वा समारब्धः केन वा निमित्तेनोत्सवमनादृत्यैसान्ते भवानुत्कण्ठित इव परिवादिनी द्वितीयस्तिष्ठति ? इति । सोऽभ्यधत्त - सौम्य, सुहृत्पतिस्तुङ्गधन्या नामानपत्यः प्रार्थितवानमुष्मिन्नायतने विस्मृतविन्ध्यवासरागं वसन्त्या विन्ध्यवासिन्याः पादमूलादपत्यद्वयम् ।
- (२) अस्ति त्रिगतौ नाम जनपदः । तत्रासन्गृहिणस्त्रयः स्फीत सारधनाः सोदर्या धनकधान्यक धन्यकारव्याः । तेषु जीवत्सु न ववर्ष वर्षाणि द्वादश दशशताक्षः । क्षीणसारं सस्यम्, औषध्याः वन्ध्याः, न फलवन्तो वनस्पतयः. क्लीषा मेघाः, क्षीणस्रोतसः स्रवन्त्यः पङ्कशेषाणि पल्वलानि, निर्निस्स्यन्दान्युमण्डलानि, विरलीभूतं कन्दमूलफलम् ।
- (३) न तां पुनर्द्रष्टुमिष्टवान् । तद्गृहागमनमपि सुहृद्वाक्यशतातिवर्ती लज्जया परिजहार । तां च दुर्भगां तदाप्रभृत्येव 'नेयं रत्नवती निम्बवती चेत्यम्' इति स्वजनः परजनश्च परिबभूव । गते च कस्मिंश्चित्काले सा त्वनुत्पद्यमाना 'का मे गतिः' इति विमृशन्ती कामपि वृद्धप्रव्राजिकां मातृस्थानीयां देवशेष कुसुमैरुपस्थितामपश्यत् ।
- (४) अस्ति शूरसेनेषु मथुरा नाम नगरी । तत्र कश्चित्कुलपुत्रः कलासु गणिकासु चातिरक्तः मित्रार्थं स्वभुजमात्र निर्व्यूढानेक-कलहः कलहकण्टक इति कर्कशैरभिख्यापिताख्यः प्रत्यवात्सीत् । स चैकदाकस्यचिदागन्तोश्चित्रकारास्य हस्ते चित्रपटं ददर्श । तत्र काचिदालेख्यगता युवतिरालोकमात्रेणैव कलहकण्टकस्य कामातुरं चेतश्चकार । स च तमब्रवीत् ।
- (ब) नीचेनामांथी कोईपण भे असंदर्भ सभजावो. (८)
- (B) Explain with reference to the context any **two** of the following : (8)
- (१) नास्त्यदाराणामननुगुणदाराणां वा सुखं नाम ।
- (२) किं क्रूरं स्त्रीहृदयम् ।
- (३) चित्रेयं दैवगतिः । अवसरेषु पुष्कलः पुरुषकारः ।
- (४) दौर्भाग्यं नाम जीवन्मरणमेवाङ्गानानाम्, विशेषतश्च कुलवधूनाम् ।

२. नीयेनाभांथी कोठपणु भे विशे टूकनोंध लणु. (१०)

2. Write short notes on any **two** of the following : (10)

(१) दशकुमारचरितम् – शीर्षक

(1) The title – दशकुमारचरितम् ।

(२) गोमिनीवृत्तान्त ।

(३) मित्रगुप्तनुं पात्र

(3) Character of मित्रगुप्त ।

(४) दंडिनी कृतिओ : त्रयो दण्डिप्रबन्धाः ।

(4) The works of Dandin.

अथवा / OR

दशकुमारचरितम् उच्छवास-७नुं रसदर्शन करावु.

Critically appreciate the 6th Uchhavas of Dashkumarcharitam.

3. संस्कृत नाट्य साहित्यनी उत्पत्ति अने विकासनी थर्या करो. (२०)

3. Discuss the origin and development of Sanskrit Drama. (20)

अथवा / OR

शिशुपालवधम् अथवा नैषधीयचरितम् नु टूकसार आपी तेनुं महाकाव्य तरीके मूल्यांकन करो.

Give a Summary of either शिशुपालवधम् or नैषधीयचरितम् and evaluate it as महाकाव्यम् ।

४. नीयेनाभांथी गभे ते भे विशे टूकनोंध लणु. (१०)

4. Write short notes any **two** of the following : (10)

(१) विक्रमोर्वशीयम्

(२) रत्नावली

(३) वासवदत्ता

(४) अमरूशतकम्

अथवा / OR

कादम्बरी नु टूकसार आपी तेनुं समीक्षात्मक रसदर्शन करावु.

Give a Summary of कादम्बरी and its critical appreciation.

4. उत्तररामचरितम् नो टूंकसार आपी भवभूतिनुं नाट्यकार तरीके भूल्यांकन करो. (10)
5. Give the summary of the उत्तररामचरितम् and evaluate भवभूति as a dramatist. (10)

अथवा / OR

नीयेनामांथी गमे ते भे पर टूंकनोंध लभो.

Write short notes on any **two** of following :

- (1) भासनां रामायण आधारित नाटको.
- (1) Bhasa's plays based on रामायण
- (2) मृच्छकटिकनी लाक्षणिकताओ.
- (2) Characteristics of मृच्छकटिकम्
- (3) जगन्नाथनां लहरी काव्यो.
- (3) Lahari Kavyas of जगन्नाथ
- (4) भर्तृहरिना शतको.
- (4) Satakas of भर्तृहरि